

ANGLICKÁ PROMENÁDA

JOHANA KROUPOVÁ

© Johana Kroupová

© Jan Šuba-Makniha.cz

© Všechna práva vyhrazena!

ISBN 978-80-7548-085-9 (PDF)

Žádná část tohoto díla nesmí být reprodukována nebo kopírována v podobě mechanické, elektronické, anebo šířena jakýmkoliv jiným informačním systémem bez předcházejícího souhlasu držitelů autorských práv.

PODĚKOVÁNÍ

Ráda bych poděkovala za technickou podporu svému manželovi, bez kterého by tato kniha nikdy nevznikla. On je také prvním kritikem a čtenářem a moc mu za to děkuji.

Dále děkuji podporovatelce Daně Goliášové a nakladatelství za veškerou podporu.

Obsah

ANGLICKÁ PROMENÁDA.....	1
VE SPOJENÍ.....	10
VE SVĚTLE HVĚZD.....	19
PO ŽIVOTĚ.....	26
CIZÍ PŘÍTOMNOST	35
MANAŽER A BOHYNĚ.....	42
JOELY.....	52
KREATIVNÍ PALAČINKY.....	61
FRIGIDÁCI	67
KRABIČKA POSLEDNÍ ZÁCHRANY.....	73
BOSORKA.....	84
DENÍK SAMOTY.....	91
BYSNYSMEN, KTERÝ ZTRATIL SEBE.....	100
BANŽÍ ŽAMPING	108
NYMFOMANKA.....	114
SKLENIČKA EUTANÁZIE.....	122
MLHA.....	128
NIKDY NEVYCHÁZÍM.....	133
SUP.....	140
TEMNOTA, NIC NEŽ TEMNOTA.....	144
STÍNY.....	148

ANGLICKÁ PROMENÁDA

Můj syn mě opustil teprve nedávno, protože mu něco ruplo v hlavě a odešel ze školy, z dobré školy v Barceloně a začal se jen tak poflakovat. To jsem nemohla nikomu z rodiny říct, protože by to vzbudilo rozruch celého příbuzenstva. Zajímáme se o sebe až moc, tak jak to lidé na Západě nedělají a nechápou. Ale je v tom kus záruky a jistoty, že nebudete na starosti nikdy sám... Takže můj syn je po tátovi Arab a po mně Čech a jako mix dvou etnik dopadl velice dobře. Krásné černé vlasy, trochu vlnité, mu padají do hnědých očí a tělo má i bez posilovny pevné, vysoké a štíhlé. A protože je nejen moc hezký, ale i vtipný, vřelý a chytrý, dělala jsem si samozřejmě jako matka iluze, že jeho život se bude spořádaně odvíjet ke vzdělání a spokojenosti.

S manželem jsme pro něj plánovali školu a pak dívku, kterou by si vzal a žil s ní kdekoli na světě, protože peněz mohl mít opravdu dost. Po otci by zdědil právníckou firmu. Kdyby chtěl.

Byl to náš princ s jedinou sestrou ve velké rodině. Vyrůstal v Nice a byl, přiznávám, hýčkaným synem, jak už to v naší rodině bývá. Mohl by mít všechno, co by si přál, jen kdyby si plnil své povinnosti k sobě a k rodině.

Jako matka to asi vidím jinak, vím, že je to hodný kluk, a chápu to tak, že si jen potřebuje užít. Manžel Jusef je ale velice zklamaný a odmítá mu posílat peníze na školu a na život, dokud nepřijde k rozumu. Doufám, že časem manžela obměkčím. Miluje svého syna přísně, ne jako já.

Naše rodina, její arabská část, žije v Nice už dlouho od padesátých let 19. století. Rodiče manžela se přistěhovali deset let po válce a otevřeli si malé bistro. Prosperovalo a jejich syn Jusef si tak mohl dopřát luxus univerzitního vzdělání.

V Nice se mi pořád líbí, ale čas od času si zajedu domů do Prahy, i když mě tam nikdo nečeká, žádná rodina ani přátelé, nikdo. Nemám nikoho než svou rodinu v Nice. To nemohli mí vyvdaní příbuzní pochopit a mysleli si, že jsem musela něco strašlivého spáchat, že mě rodina opustila. Neznají evropské vztahy v rodinách a je to nad jejich představu. V Čechách jsem si pak vždy prošla se synem Staromák a Malou Stranu a Amir chtěl vidět, kde jsem bydlela a chodila do školy. Večer jsme si zašli na čaj anebo kávu na Malou Stranu a pozorovali davy cizinců vlnící se noční Prahou. Praha byla veliká proudící řeka s ostrovy a zákoutími a nám se vryla do srdce. Měla to něco navíc, co ji dělalo zajímavou a nenablýskanou. Amir měl Prahu rád a rád ji poznával i jinde než v samotném centru. Chodili jsme v noci a brali to jako dobrodružství a Amir by nás uměl ochránit. Byl silný, takže žádné obavy jsem neměla a nikdy si na nás nikdo nedovolil. Jen při poslední návštěvě před dvěma roky se nám stala nepříjemná věc. Byl zrovna květen, všechno pučelo a kvetlo a my stáli frontu na lodičku v půjčovně na Žofíně.

Bylo by, kdyby vedle nás nestála skupinka divných týpků s holými hlavami a lahvemi od piva. Začali Amira i mě urážet a nadávali nám vulgárně, jen tak, bez důvodu. Nebyli jsme tmaví. Amir měl arabské rysy, a že jsem já Češka, vědět nemohli. Jejich nenávisť byla nepodmíněná a zaměřená na každého cizince. Promluvila jsem na ně česky a urážky zesílily na „čmoudovské kurvy“, „špinavé děvky kolaborantské“ a mnohem horší nadávky. Syn byl vyšší a silnější a tomu nejuřvanějšímu a nejsprostšímu dal po dalších útocích

elegantně pěstí a ten šel k zemi. Ostatní tři se snažili útočit, ale Amir měl průpravu z bojových sportů a šanci opravdu neměli. Na lodičku jsme nakonec nešli a bylo nám oběma nepříjemně. Tolik nenávisti. I když přibývalo v Evropě teroristických útoků, my je jako rodina odsuzovali a cítili jsme velkou lítost. A teď nás v mé rodné Praze urážejí, jako kdybychom stáli opásaní municí a chystali se odpálit. Šok. Byl to velký šok. Ještě jeden takový incident se odehrál na Smíchově v podobném duchu i provedení. Amir se musel krotit, aby jim neublížil, protože by to se svou technikou z karate určitě dokázal.

Vrátili jsme se do Nice a o tom, co se nám v Praze stalo, jsme rodině neřekli raději nic, protože už by nás samotné nechtěli pouštět.

Amir začal studovat poslední rok soukromé a skvělé střední školy a při jeho maturitě jsem byla pyšná a dojatá. Tohle jsem si vždycky přála. Můj krásný velký syn končí střední školu. Tak rychle vyrostl.

Spolužačky ho obletovaly a já se bála, že se neudrží a „pokazí si život“. Ale byl mladý a hormony pracovaly na plné obrátky. Manžel se na něj zlobil a domlouval mu, aby se choval patřičně jako mladý muž a muslim. Nakonec ho poslal studovat do Amirovy oblíbené Barcelony, kde žila naše sestřenice Anita s rodinou. Měl bydlet u ní a studovat práva. Začal dobře a já si oddychla, že se uklidnil a vybral si studium práv jako jeho otec.

V té době, v roce 2016, došlo k atentátu na Anglické promenádě v Nice. Šílená věc, arabský atentátník, ne muslim, ale atentátník, najel do lidí na Anglické promenádě. Bylo to šílené! Nepopsatelné! Mrtví, zranění, kvílící sirény, výkřiky bolesti a strachu. Strach byl všude. Amir byl doma a učil se, ale když zaslechl, co se stalo, utíkal na místo a pomáhal tam jako ostatní.

Všichni jsme to prožívali a nikdo se tomu nedivil. Byli jsme na tom v Nice všichni stejně.

Byli jsme smutní a cítili se divně. Čas setřel tu největší bolest. Ale já se cítila jinak. Já Češka jsem na sobě cítila oči Francouzů, když jsem šla v nikábu se synem nebo manželem. Byl to jen pocit, ale nepříjemný.

Všechno odezní a pomine..., utěšovala jsem se.

Amir se vrátil studovat a i jeho sestra se pomalu chystala na univerzitu.

Pak ve vlnách přicházely další a další atentáty po celé Evropě. Dceru jsem nechtěla pustit samotnou studovat za Amirem, a i já se vzdala svých cest do Prahy. Sama bych už nikam nejela. Začala jsem chodit často bez šátku a nechtěla (obávala jsem se) vypadat jako muslimka.

A právě v té době se Amir začal poflakovat, do školy moc nechodil, volal nám v divnou dobu a občas mi přišlo, že je i opilý. Dřív nikdy nepil. Sestřenice Anita si stěžovala, že doma už spí jen málokdy. Bylo mu dvacet. Co jsme mohli dělat?

Popíjel a chodil se Španělkami. To jsem ještě chápala. I Jusef to jako muž chápal: „tak ať si užije, než si vybere tu pravou, to nikdy neuškodí.“ Sestřenice Anita měla plno známých a ti nás pravidelně informovali, s kým a kde Amira viděli a jak se choval. Holky střídaly snad po týdnu a školu přerušil, aniž by nám cokoli řekl. Na otcovo přísné volání, ať se ihned vrátí domů, nereagoval.

Čas od času se mi ozval a mluvil divně. Nebyl to můj Amir. Ale nakonec dal na mě a byl ochotný přijet, aby mě viděl. Po roce.

Po roce jsem na letišti v Nice viděla stát svého krásného syna. Byl jiný. Pohublý, vážný a něco v jeho očích se také změnilo. Nevím co. Byly to jiné oči. Vážné.

Mluvili jsme spolu a dlouho do noci se procházeli po pláži. Bylo krásné léto a u moře to vonělo. Lidé se smáli a po atentátu už nezůstaly ani ty plyšové hračky a svíčky. Čas a déšť je smyly jako naše stopy na pláži.

Amir byl zmatený a ptal se mě na mnoho věcí, které jsem se snažila neřešit a raději o nich moc nepřemýšlela. Přemýšlení bylo v tu dobu pro mě nebezpečné. Ptal se, jaké to je být muslimka, když jsem dřív byla křesťanka, jestli toho lituji, že jsem přešla na víru jeho otce. Ptal se, jestli cítím ty postranní pohledy na letišti a obavy lidí, když sedím vedle nich v letadle nebo kdekoli jinde. Ptal se mě, jestli cítím obavy lidí z toho, že je zabiju, protože jsem muslimka. A ptal se na další a další podobné věci.

„Amire, já to také někdy cítím, ale jsem žena a lidé se žen tolik nebojí, ale chápu tě. To časem přejde, uvidíš. Po těch atentátech se lidem nediv, bojí se všech.“

Ale nepřešlo to a Amir se očividně trápil dále. Zůstal doma a dostal od našeho rodinného lékaře antidepresiva. Nejedl. Takhle to dál nešlo a napadlo mě, že okamžitě vyhledám pomoc.

„Amire, vstaň a pojd' se mnou na trh,“ budila jsem ho ve dvanáct nebo v jednu hodinu odpoledne. Někdy se zmátořil a šel mě doprovodit. S ním jsem byla v bezpečí.

Takže se vlastně taky bojím, připustila jsem si to až díky Amirovi. Bojím se pohledů, poznámek a myšlenek v hlavách lidí, které jsou v mé představivosti, když jsem v šátku vycházela ven. Bylo to už automatické a také pohodlné a praktické – uvázat si pěkný šátek, který mě v létě ochránil před sluncem, jindy sloužil i jako doplněk a navíc jsem s ním byla vždy rychle upravená a elegantní. Já Češka jsem nosila šátek ráda a podle chuti jsem chodila i bez něj. Byli jsme normální lidé. Ale začala jsem si stejně jako Amir všímat pohledů lidí a to jsme žili ve velmi kosmopolitním městě.

Představte si Prahu nebo jiné město u nás. Ani tam už bych si netroufla. Dnes už ne.

Amira jsem chápala, ale jak bych mu mohla pomoci, to jsem netušila. Pak mě ale něco napadlo. Mám kamarádku Češku, psycholožku a známe se od narození Amira.

„Amire, vstaň! Vstaň a pojd' se mnou! Teď hned, jinak mě chuť přejde.“

Nevolala jsem jí předem, na Googlu jsem jen zjistila, že stále pracuje doma na stejné adrese. Chvatně jsem se oblékla a bez šátku a s polospícím a mátožným Amirem ve starých džínách jsme šli pěšky k bytu dávné kamarádky. Vypadáme oba jako šílenci, napadlo mě, když jsem mačkala zvonek v devět hodin večer. Zita přišla otevřít a beze slov nás vzala do domu.

„Co se děje Leo? Vypadáte, jako kdybyste viděli nějaký přízrak. Co se stalo? Pojd'te nahoru, jsem sama doma.“

„Potřebujeme pomoct. Amir a asi i já.“

„Ano, to vidím na první pohled. Tak pojd'te.“

Silný čaj, voňavá káva, bezpečné vůně i prostředí. Konečně pocit bezpečí. Uklidnila jsem se a Amir vůbec nechápal, proč jsem ho sem tak rychle vlekla. Jako o život.

Šlo o život? Tehdy jsem to nevěděla.

V pohodlí bytu dávné přítelkyně jsem cítila klid a bezpečí. „Zito, jde o tohle. Já i Amir máme divný pocit, že se na nás každý dívá jako na pól. Hnusné muslimy, Araby (i když jsem Češka), teroristy, manželky teroristů nebo syny teroristů, je to hnusný pocit a mizí to jen doma.“

„Všimla jsem si, že jsi bez šátku. Ty se i bojíš?“

„Já se nebojím, že mi někdo ublíží, ale cítím se od těch útoků všude možně divně. Jako že mě všichni pozorují a říkají si, že jsem ta, co k nim patří.“

„Chceš si o tom promluvit? Nebo Amir?“

„Ano Zito, to potřebujeme. Pomocť. Já to zvládnu, ale on ne. Zavřel se doma a nechce o tom mluvit. Moc tě prosím, Amire, promluv si se Zitou, řekni jí všechno. Jak to cítíš.“

Amir mlčel a Zita se v nás snažila nějak zoriento-
vat.

„Chápu tedy, že se špatně cítíte, že po těch útocích se na vás lidi dívají s podezřením nebo vás odsuzují, že jste arabská rodina? Muslimové. Jedni z nich?“

„Ano, přesně tak to cítím a Amir taky, jen teď mlčí a schoval se doma. Nechce vycházet a já nevím, co dě-
lat dál.“

Hlas se mi rozčilením zadržoval, slzy si hledaly cesty na mé tváři a on pořád mlčel. Amir neřekl ani slovo. „Amire, nechovej se jako kluk a řekni, cos říkal mně. O tom pocitu v letadle, v obchodě, na ulici. Nebo budeš do konce života doma a schovávat se? Zita ti může pomoci! Ty jsi nikomu nic neudělal! Nemáš se za co stydět.“

Zita poslouchala a nakonec mě objala. Znaly jsme se dvacet let, od té doby, co se Amir narodil.

„Neboj, to bude dobrý, je jen citlivý a mladý,“ šep-
tala mi do ucha, „Neboj se o něj.“

Kéž by! Ale já to cítila jinak.

Amir už byl zase duchem jinde, koukal z okna a nic neříkal. Bylo to k ničemu, jen zbrklý nápad sem jít tak narychlo.

„Mami, o něčem jsem přemýšlel. Ty nejsi Arabka a já jsem jen poloviční, je možný to tak jakoby zamasko-
vat? Být stejný jako Francouzi nebo Češi?“

„Hm, to tě napadají super geniální myšlenky, vždyť my jsme stejný. Podívej se na mě, mám náhodou také tmavé vlasy, ale světlou pleť, vypadám jako ostatní Francouzky. A ty? Ty jsi mi podobný. Jen oči máš po tátovi, krásné arabské, ale to poznám jen já.“

VE SPOJENÍ

Psala si deník už dvacet let. Psala si důležité věci, pocity a události, které se k jejímu životu vztahovaly. Poslední zápis byl nečitelný a promočený „balím se, odcházím a vůbec nevím, kam půjdu.“ Alison usrkla z plechovky Coca-Coly a rozmazala si slzy a špinu v jeden šmouhatý obrazec po obličeji.

Kdysi byly časy, kdy mívala zrcátko a mohla se podívat na rtěnku a cokoliv si upravit. Dnes už zrcátko neměla. A kdyby nějaké našla, asi by ho nechala ležet.

Byla zima a jí se na lavičce nesesedělo dobře, její křehká postava se choulila do kabátu a bolelo ji tělo...

Deníček byl už velice ušouraný, špinavý, ale stále čitelný. Bála se ho otevřít a pokračovat ve čtení. Bylo by to jako otevřít hnisavou ránu. Schovávala ho ve starém kapesníku na dně batohu. Byl to její život, bylo to všechno, co dřív měla. A byly časy, kdy si myslela, že je to málo. Bylo to všechno, co mít mohla a víc by už dnes nechtěla. Stačilo by jí to.

Alison byla jemná a křehká mladá žena. Před dvaceti osmi lety, kdy se zhroutil režim komunistického Československa, studovala filozofii a chodila v dlouhé široké sukni až na zem, s koženými ozdobami, lovec-kou taškou a romantickou halenkou. Byla nádherná a nepřehlédnutelná. Malovala, psala a nechtěla žít jako ostatní. Její život se odvíjel jako krásný příběh – svobodně a lehkomyšlně. V té porevoluční lehkomyšlnosti se jí zalíbil spolužák, který sice také studoval, ale ne příliš usilovně a pilně. Přerušili studium a stopem cestovali po Evropě.

Malovali, psali, četli si své věci navzájem a bylo jim spolu dobře. Bylo to období zamilovanosti a nadšení. Konečně padl starý režim a bylo možné cokoliv! Studovat, cestovat, podnikat, flákat se, psát nebo nedělat

nic... Alison malovala a občas něco i prodala. Přítel ji podporoval a někdy si i on našel malou brigádu a vydělal na další měsíc života. Prožívali bezstarostné časy naděje a svobody.

Po dvou letech cestování, bylo to zrovna ve Francii, Alison zjistila, že už není jen sama, že vytvořili nový život. Adam se měl narodit za sedm měsíců a také to udělal – v Praze u Apolináře a hned po tom, co ho držela prvně v ruce, se jeho oči modře setkaly s Alisoninými. Možná na nevědomé úrovni oba tušili, že je čeká velká dřina. Možná se oči setkaly náhodně. Bylo v nich zvláštní pouto. Alison cítila, že se to mělo stát právě takhle.

Znovu usrkla kolu z plechovky a rozmazaný obličej si otřela cípem kapesníku. Brzké jaro se také choulilo jako ona v chladném podvečeru.

Alison nechtěla čekat až do noci, v noci si připadala zranitelnější, když ulice ožívaly a kdekdo se zde míjel a potkával – mladí s lahví vína nebo piva v hlučných skupinkách, muži a ženy mířící do barů a restaurací nebo domů z práce, bezdomovci se scházeli a dělili se hlučně o prožitý den s ostatními a popíjeli levná vína. Nechtěla se s nimi setkávat. Nikdy si nechtěla připustit, že je stejná jako oni. Ona mívala svůj skromný sice, ale spořádaný život! Nepatří k nim.

Sbalila si batoh, deník s fotografií ukryla na jeho dno a vydala se na kraj města. Občas přespala ve svém starém domě, ale to bylo pro Alison bolestivé a chodila tam co nejméně, jak to bylo možné.

V létě už bude spát jen s hvězdami. A na to se moc těšila.

Adam byl jiný než ostatní děti, mluvil jinak, cítil jinak a nechápal spoustu věcí pro svět normálních. Měl citlivý sluch a vůbec všechny smysly. V rukou si nosil odjakživa malé věci - pro něj moc důležité: ulity šneků, lístky, plody, malé obrázky, které sám maloval, cokoli,

co mu přišlo hezké, si nosil v ruce. Na druhém stupni základní školy s tím přestal. Chtěl být jako ostatní. Moc chtěl být jako ostatní.

Adam byl asperger a odmala věděl, že je to porucha autistického spektra a že je jiný než ostatní, kterým moc nerozumí a oni nerozumí zase jemu. Alison mu rozuměla. Měla trochu podobné potíže, ale za jejího mládí se tyto diagnózy vůbec neznaly a úlevy ve školách nedávaly. Musela si poradit prostě sama. Už jako dítě. Také ona nezapadala. Oba byli spolu spojení nejen jako matka se synem. Bylo to spojení zvláštní. Vnímali se i na jiné úrovni, měli stejné sny a jejich pocity se často spojovaly beze slov.

Alison psala a učila studenty filozofické fakulty estetiku a moc ji mrzelo, že zrovna její syn odmítá číst, cokoliv dělat i chodit do školy a učit se. Nakonec ani ona nezvládla dál vyučovat, stálo ji to mnoho sil a ty věnovala Adamovi.

Začala dávat soukromé lekce studentům filozofické fakulty v estetice a hodiny malby dětem i dospělým. Také v malé internetové redakci psala články, povídky a fejetony. Mohla by být i známá, kdyby o to víc usilovala. Neusilovala. Všechnu energii dávala Adamovi, dokud o ni stál... A byla to velice dlouhá cesta – Adamovy problémy ve škole, problémy s depresemi i chováním. Adam vnímal jen sám sebe a Alison si s ním prožívala těžké chvíle. Prošel si i závislostí na počítači ve třinácti letech. A bylo to jako s drogou – nikdy nebude vyléčený.

Alison tohle všechno věděla, mohla by už radit druhým, jak zacházet s autisty.

Oba žili velmi osaměle. Adam přátele nehledal, trávil čas doma nebo na zahradě s kočkami a kreslil si a později i maloval své světy. Alison byla tak sama, že nebýt jejích studentů, promluvila by si jen s prodavač-

kami při nákupu. Sousedé a známí je brali jako podivíny a ona se tomu už nebránila. Vydělávala tak tak, aby je oba uživila, byli skromní a žili v domku po ba-
bičce na okraji města.

Alison byla pořád křehká a hezká žena, muži o ni měli zájem, ale ona nemohla plnit jejich očekávání. Nemohla se sbalit a jet na víkend s přítelem a Adama nechat doma. Adam přítele matky odmítal nebo si je přivlastnil a oni neměli jinou možnost než poslouchat pak celý víkend jeho vyprávění, kterému nerozuměli nebo prchnout. Volili tu druhou variantu.

A Alison tak zůstávala sama s Adamem. Některé dny byla samota tak velká, že Alison si při psaní pro redakci dělala pauzy, aby si došla do obchodu promluvit s prodavačkami. Vybírala si oblečení, které si nemohla dovolit a povídala si. Připadala si jako normální žena, která si v polední pauze odskočila do Orsay nebo někam jinak si jen tak koupit nějaký top nebo sukni. A pro Adama stále stejná trička. Kdykoli se dusila samotou, odcházela ven mezi lidi. Chodila sama bez Adama, který mezi lidi nechtěl dobrovolně nikdy.

Často se rychle oblékla a utíkala na metro k Andělu nebo na Staromák nebo na Malou Stranu a splývala s davem. To byly krásné okamžiky, kdy se necítila sama. A občas si s někým dala schůzku v centru, jen tak na čaj nebo na kávu.

Přišlo období puberty a Adamovo utíkání z domova při sebemenším incidentu ve škole nebo s Alison. Neuměl to jinak zvládnout. Policie byla u nich v domku často a už nebrala Alisonina volání vážně. Většinou vše končilo slovy: „Paní, až to bude dvacet čtyři hodin, pak ho můžeme dát do pohřšování“ nebo „musíte si syna trochu srovnat“ nebo ještě hůř „pokud to nezvládáte, budeme to muset hlásit na oddělení péče o děti.“

Policii už raději nevolala a třásla se doma strachy, kdy se Adam vrátí. Vždy se vrátil, když jeho vztek vyprchal. Alison se pak často na den zhroutila a odvolávala své studenty. Nakonec jí jich zůstalo jen několik na individuální výuku. Peněz jim samozřejmě nepřibývalo a Alison žádala prvně stát o příspěvek na péči o syna. Žili ze dne na den.

Dny nebyly jen špatné. Často se jejich spojení zase navázalo a užívali si malých věcí s radostí jako dřív. Většinou v lese nebo na zahradě, kde měli své milované kočky. Dovolenu si dopřát nemohli, ale čas od času je Adamův děda, dokud ještě žil, pozval na víkend k Alpským jezerům.

Příroda, klid a voda – to bylo vše, co potřebovali. Alison si opět připadala jako žena a měla i nabídky k sňatku od tří místních farmářů. Upřímně je někdy i zvažovala. Změnit se ve farmářku a žít na rakouském statku, koupat se v azurovém jezeře a žít v čisté přírodě. Chodit v pěkném kroji. Někdy měla velkou chuť to udělat, na všechno se vykašlat a utéct... Pak sny zavřela do kufru a vracela se Adamem do Prahy. Ani nevěděla proč. Proč tam nezůstala? Možná kdyby uměla německy..., možná kdyby Adam víc chtěl..., kdyby měla víc odvahy a odhodlání nenechat se jen tak unášet proudem.

Studentů, kteří by měli zájem o estetiku a hodiny malby, ubývalo a Alison se často dostávala do situace, že finance nebyly.

Kočky nedostaly jídlo a Adam i ona si museli vystačit s málem. Co kdyby se něco stalo? Potřebovala mít nějakou jistotu.

Začala prodávat keramické sošky na trzích v okolí, ale konkurence byla příliš veliká. Přežívala s Adamem den za dnem a čekali, až dokončí základní školu, aby mohli odejít mimo Prahu. Oba na to čekali a počítali

dny, kdy Adam dokončí základku. Neměli nikoho, jen sami sebe.

„Adame, zkus se na něco soustředit, běž na brigádu alespoň roznášet letáky,“ prosila syna. Bylo mu čtrnáct a už by mohl vydělat v létě trochu peněz navíc. Sjednala mu brigádu. Někdy šel, jindy měl špatný den a nechtěl vstát. Brzy ho vyhodili. Byl v osmé třídě a do školy už chodit nechtěl. Alison ho sice nutila, jak to bylo možné, ale Adam byl víc doma než ve škole. Maloval a dělal si své věci.

Moc ji to trápilo a v noci, když nemohla spát, si představovala, co s Adamem bude za pár let nebo až tady nebude ona. To nebyly zrovna veselé představy. Alison prožívala hodně bezesných nocí.

Adam se rozhodl už dávno - bude jen malovat a odejde žít mimo civilizaci. K moři, do hor, sám ještě nevěděl přesně kam.

Alison tušila, že Adam si spřádá plány, ale nevěřila, že by ji mohl opravdu opustit.

„Adame, kdyby se ti něco stalo, nepřežiju to bez tebe,“ říkala mu čas od času.

„Ty jsi část mě a vždycky budeš.“

Dny mýjely příliš rychle, aby mohly být zachyceny a příliš složitě, aby si je mohli oba užívat.

Léto trávili u rybníku v nedaleké vesnici a pak se vydali k moři autobusem s Alisoninou známou z fakulty, která měla volné místo po rozchodu s přítelem.

Po dlouhé době nekonečnost moře, teplé kameny a klid. Klid a teplo, smích a slunce. Žádné starosti. Adam se nechtěl vrátit.

„Mami, já tu už zůstanu, proč tady nezůstaneme? Co by nám chybělo? Doma taky nic nemáme, proč tady nezůstaneme?“

Ale Alison nechtěla spát na ulici a pracovat jako uklízečka v cizí zemi. Jak by tady mohli jen tak zůstat?

VE SVĚTLE HVĚZD

Červnová noc nevoněla, jak by si Adam představoval, něco ho stále rušilo, když si chtěl posedět na zahradě v tichu. Hukot aut z nedaleké silnice, zvuky z benzínky a další nedefinovatelné duté údery.

Adam se rád díval na nebe a viděl v něm mnoho zvláštních věcí, které znal z knížky o vesmíru. Černé a červí díry, hvězdokupy a mlhoviny, vzdálené galaxie a další a další úžasné věci. Adam položil dalekohled na stůl a poslouchal blížící se bouřku. Bouřku miloval a věděl o ní opravdu hodně. Blesky se v dálce rozprskávaly ve tmě. Adam je pozoroval, dokud se bouřka v dáli neposunula dál.

Často sledoval počasí a hledal blesky, tornáda nebo bouřky... V bouřce ožíval, fotil si ji a kreslil ji pak ještě dlouhé dny po jejím doznění.

Každé období Adamova zájmu se brzy vytratilo a přešlo jinam. Teď na jaře a začátku léta to byly bouřky, vesmír, mraky a všechno, co se týkalo toho nad námi.

Adam se zasní. Jak by mohly věci být úžasné, strhující a omamné a svět jako divadlo, kdyby on byl jiný. Nebo kdyby byla jiná pravidla reality. Pravidla, která mu brala chuť do čehokoliv a způsobovala mu úzkosti a nebyla vůbec logická - jako třeba pravidla školy a i ta mezi lidmi. Kašlal na ně. Škola a pravidla mu ničila všední dny a i víkendy. A kdykoliv trochu unikl, hned ho srazila dolů do své dusivé náruče se svítícím neónovým nápisem ŠKOLA a pod ní hned svítily další menší nápisy - PRAVIDLA, NUDA, OSAMOCENÍ, POVINNOST, NEPOCHOPENÍ. To vše do školy patřilo a on už to tak nenáviděl, že do ní téměř nechodil a nikdo ho tam ani nepostrádal. Naopak - byli rádi.

A když už ve škole byl, snažil se často dělat naprosté nesmysly, ze kterých učitelům vstávaly vlasy na hlavě. Byl už na konci šesté třídy a škola se stala tím největším nepřítelem v jeho životě.

Adam se tam špatně cítil, nechtěl se učit a žádný smysl v tom neviděl. Adam byl asperger a kašlal na to. Poruchu autistického spektra nechápal jako diagnózu. Chtěl být normální. Chtěl být jako ostatní. Mohl by být čímkoliv, kdyby jen trochu chtěl. Měl zvláštní intelekt. Ale on neplánoval budoucnost.

Neplánoval nic.

Bylo mu třináct let a jeho dětství zrovna pomaloučku odešlo. Už mu končilo období klidu a hájení a měl by se chovat jinak - jako „skoromuž“. Máma mu to často dávala najevo.

Díval se už samozřejmě po holkách a ony ho jako kluka většinou ignorovaly. Byl jiný a jeho hezký a jemný obličej a šedé velké oči mu pomáhaly alespoň k jejich sympatiím. Kluci pro něj byli záhadou pořád - řešili nudné věci, počítačové hry, hokej a fotbal. Nikdo z nich nekreslil a nebavil se s ním o blesku nebo o bouřce ani o pravděpodobnosti Boha. Nikdo nemaloval v jednom zátahu dva nebo tři dny jako on.

Jen jeho matka Alison, ta se s ním o tom bavila. Byli si hodně podobní. Mamka psala, učila, malovala a byla asi taky trochu jiná než ostatní mámy. Často měla radost z něčeho, co on nechápal a ráda to, co dělala, někde uplatňovala. Pořád něco dělala, dokonce se vzdělávala jen tak sama pro sebe. To Adam už vůbec nechápal.

„Proč si své rap texty nepíšeš a nedáváš na stránky?“, ptala se ho třeba Alison. On si své kresby a texty dělal ale jen pro sebe a rád se v nich pak rochnil a přebíral z velké hromady na stole podle nálady. Teď to byly blesky, jindy reklamní předměty nebo stromy,

šneci, kosti, vesmírné věci a tak se vše promíchávalo na jeho stole do úžasné nadrealistické koláže.

To byl jeho svět. Byla to krásná hromada na stole plná poezie. Alison neviděla poezii, ale nepořádek a často mu hromadu uklidila a protřídila a Adam si musel vytvářet novou, jako ta kosí rodina na zahradě, když ji kočky sežraly ptáčky a rozbily hnízdo.

Nakonec se vždy vytvořila zase nová nádherná hvězdokupa na jeho stole! Miloval takové věci a při nich zapomínal na jiné vzdálené a hnusné světy, jakými byla škola.

Alison se ho snažila chápat, ale doopravdy ho nechápal asi nikdo.

Proč nikdo nevnímá věci jako já?

To ho trápilo právě od třinácti let. Alison ho ubezpečovala, že je plno lidí jako on, jen je nepoznal a jednou je pozná, až bude cestovat a vídat i další lidi kolem sebe. Až bude dospělý a odejdou spolu žít někam k moři, jak si o tom často povídali. Ale stane se to někdy? To Adam nevěděl. Žil pro každý den zvlášť... Zrovna se naučil malovat akvarely, to ho nejen pohltilo na několik dní, ale poprvé si malby i fotil a dával na Facebook.

Máma byla tak nadšená, a už si plánovala, jak půjde na uměleckou školu.

Adam měl mámu rád, zažili toho spolu už dost a byli tak zvláště propojení. Jen někdy se mu ztrácela a byla v tom jiném světě, kterému nerozuměl, a který ho znervózňoval. Nebo ji čas od času ujely nervy a brečela, že už nemůže, že to nezvládne a že je strašně unavená. Pak ji objal a ona ho hladila tak intenzivně, jako by šlo o poslední hlazení na světě. Hlazení o život. Moc ho k sobě tiskla a Adama to zvláště uklidňovalo.

Možná už tehdy tušila něco, co ještě netušil ani on sám, protože to zvláštní spojení mezi nimi fungovalo

často dokonale. Možná se dospíváním ale přece jen trochu vytrácelo - nepatrně, pomalu, kousek po kousku.

Jak Adam rostl a dospíval, začal chápat, že tu svět není pro něj a on zase pro svět.

Učitelky ve škole ho nejen nechápaly, ale někdy se ho i obávaly. To Adam moc dobře věděl, protože v každých zprávách vystřílel školu vždy nějaký asperger (a on přece byl asperger) nebo mu nabízely pro jeho dobro, aby se učil doma a do školy vůbec nechodil. Spolužáci mu nerozuměli a on nerozuměl jim. Sedával doma a kreslil nebo maloval. Okolí měl zmapované dobře a snažil se zachytit krásu, aniž by se zabýval ošklivostí, která ji obklopovala. Nakreslil měsíc a v pozadí neviděl strašidelné neóny smrtící žluté barvy Makra, která mu noc co noc svítila do pokoje a budila ho ze spaní.

Maloval si svůj svět bez ostatních věcí, které až doteď nevnímal. Když maloval bouřku, neviděl za úchvatnými tvary bouřkových mraků světelné město kancelářských budov, hrdě svítících na rodinné domky svými logy a názvy nadnárodních firem. Doteď neviděl nic z ošklivosti, která ho obklopovala rychleji, než stačil růst on sám. Než stačil vnímat.

Na jaře se něco změnilo a Adam se rozhlédl prvně po okolí a zpanikařil. To, co ho obklopovalo, už viděl! Nechtěl už malovat ani kreslit.

„Mami, kdy se už odstěhujeme, vždyť je to tady hnusný! Ty to přece taky víš. Slíbili jsme si žít u našich jezer v Alpách.“

Alison ho smutně objímala: „Nemáme na to, Adame a neumíš německy.“

Alison vnímala a viděla okolí úplně stejně jako Adam, a proto často utíkala někam pryč, dřív i s Adamem. Toulali se po lesích a okolo rybníků, Alison fotila a ukazovala Adamovi nadšeně každou květinu, kámen, strom, bílý mrak na obloze, nebo jakýkoliv

hezký pohled... Toho se pak oba chytali, aby ve světě z množících se ošklivostí přežili.

Alison to dokázala s vypětím všech sil a domů se ze svých toulek vracela často nerada. S Adamem po boku to bylo pro ni jednodušší. Dnes už se na své toulky musela vydávat sama, protože Adam už s ní chodit nechtěl.

Když se vraceli domů z alpských jezer, byla Alison dlouho nesvá. Domy a stavby kolem jejich mikrosvěta rostly a houstly víc a víc.

Adam se ztrácel v akvarelech, Alison v psaní a focení a ztráceli se čím dál víc reálnému světu oba.

Adam byl sám víc než dřív. Kamarády neměl a ve škole ho často ponižovali a smáli se mu na Youtube, učitelé ho vnímali jako neštěstí a pohromu, tak to Adam cítil a neměl pocit, že by pro něj kromě domova bylo někde místo..

Máma se nikdy neodhodlá, říkal si, když si balil nejnovější akvarely hor.

Batůžek s lahví na vodu měl sbalený už dávno od vánoc. Byl to pěkný vojenský batoh do terénu. Nosil ho pořád u sebe. V něm si schovával tepláky a mikinu, obrázky, kameny, nožík, sluchátka na mobil a skořápky od krásně zbarvených ořechů, parohy a někde na dně byla i malá krabička poslední záchrany a možná i baterka.

Na konci léta si svůj plán promýšlel čím dál víc, pokoj měl oblepený mapami už dlouho... a teď přišla ta chvíle - tak to Adam cítil - ve škole ho nic dobrého ještě tři roky nečekalo a máma Alison by ho nikdy samotného nepustila - jen tak jít za svobodou, k jezerům do Alp nebo k moři nebo kamkoliv jinam.

Adam ale cítil, že tu zůstat nemůže, protože by se třeba někdy, až bude starší, neudržel a mohl by podle návodů na internetu třeba vyrobit bombu a umístit ji do

Makra brzy ráno, aby nikoho nezranila, jen zlikvidovala jednu z ohavností. Také by ji umístil do umělého města ze stále osvětlených administrativních budov a jednu určitě i do školy. V noci by pak explodovalo všechno zlo, které ho trápilo celé roky. Vysmívající se nebo ho ignorující spolužáci, asistenti učitele, učitelé. Tak to cítil. Jen prodavačky v obchodech, kam chodil nakupovat, ho měly rády a bavily se s ním, protože byl zábavný a rozptyloval je od nudné práce. Ale to ostatní už snášet nechtěl. Dál by to neunesl. A od té doby, co maloval, mu vadilo mnohem víc, kde žije. Jakoby se sám před sebou styděl, že je toho součástí. Ale už nebude.

Máma se utrápí, běželo mu hlavou, ale já jí zavolám a odejdeme pak spolu, alespoň ji to donutí odejít za mnou... Vždyť ví, že i ona by chtěla být jinde. A tolikrát o tom mluvila ještě s tátou, ale skutek utek.

Nebude tu dál, nemá s tím vším nic společného, s tím divným světem kolem. Potřebuje k životu nejen klid, ale i krásu, tmu z hor a měsíc s hvězdami, které by mu svítily do pokoje místo Makra.

Seděl chvíli na balkonu u svého pokoje a pomalu obhlížel to, co chtěl za chvíli opustit. Jejich zahrádku, pěknou jako vzrostlý a nepatřičný prales, který vyrostl tam, kam nepatřil, obdélníky sousedních zahrad řadovek, bytovku naproti jeho oknu, dnes už zarostlou stromy, které máma s tátou sázeli jako fazole, žlutomodré Makro, benzínovou pumpu u něj, bytový komplex nových budov místo jeho žlutého pole a o trochu dál, kam už nedohlédl, propletené betonové čtverce sídlištní školy.

Tohle všechno opustí s klidným srdcem. Jen musí spěchat nebo to nedokáže a zůstane a všechno bude stejné a stejné...